

ଲେମନ୍ ଗ୍ରାସ୍ (ଲେମ୍ବୁଘାସ) ଚାଷ

ମଧ୍ୟ ଏହି ବାଷରେ ଲାଭ ଅଧିକ ପାଇବା ପାଇଁ ଅତିରିକ୍ତ ବଜାର ମଧ୍ୟ ହୋଇପାରିବ ।

ଲେମ୍ବୁ ଘାସ ତେଲର ମୁଖ୍ୟ ଉପଯୋଗିତା

ଲେମ୍ବୁ ଘାସ ତେଲର ଅନେକ ପ୍ରକାର ଉପଯୋଗିତା ଅଛି । ଏହି ତେଲକୁ ମିଳୁଥିବା ସିଙ୍ଗାଲରେ ଆଲଫା ଆୟୋନମ୍ ତଥା ବିଟା ଆୟୋନମ୍ ତିଆରି କରାଯାଏ । ଯାହା ବିଭିନ୍ନ ପ୍ରକାର ଔଷଧ ତିଆରିରେ ଅଧିକ ଉପଯୋଗ ହୋଇଥାଏ । ଆଲଫା କଣିକାରେ ଗନ୍ଧ ଦ୍ରବ୍ୟ ଓ ଅନ୍ୟ କେତେକ ସ୍ୱଚ୍ଛନ୍ଦ ରସାୟନ ଦ୍ରବ୍ୟ ପ୍ରସ୍ତୁତ କରାଯାଏ । ଏହାର ବ୍ୟବହାର ବିଭିନ୍ନ ଚକ୍ରକୋଟାର ସୌନ୍ଦର୍ଯ୍ୟ ତଥା ପୁସ୍ତାଧିକ ସାମଗ୍ରୀ ଅଗରବତୀ ତଥା ସାବୁନ୍ ତିଆରିରେ ବ୍ୟବହାର କରାଯାଇଛି । ଏହା ସହିତ ଏହାର ଉପଯୋଗ ମୁଖ୍ୟତଃ, ଦାନ୍ତବ୍ୟାଧି, କୁର ଜମିବା, ମନକୁ ସ୍ତବେକ ଓ ପୁଫୁଲୁ ରଖିବା ତଥା କାଟ ପତଙ୍ଗ ଦୂର କରିବା ପାଇଁ ମଧ୍ୟ ବରକାରୀ ଅଟେ । ଏହିପରି ବିଭିନ୍ନ ସାମଗ୍ରୀ ତିଆରି ପାଇଁ ଲେମ୍ବୁ ଘାସ ତେଲର ପ୍ରୟୋଗନାୟତା ବୃଦ୍ଧି ପାଇବାରେ ଲାଗିଛି । ତେଣୁ ଏହାର ବଜାର ଦେଖାଯିବ ତଥା ଆହୁର୍ଜୀତାୟ ସ୍ତରରେ ମଧ୍ୟ ବଢ଼ିବାରେ ଲାଗିଛି । ଏଥି ସହିତ ଏହାର ପୁଲ୍ୟ ମଧ୍ୟ ଆଶ୍ଚର୍ଯ୍ୟଜନକ ଭାବରେ ବୃଦ୍ଧି ପାଇବାରେ ଲାଗିଛି । ଏହି କାରଣରୁ ଲେମ୍ବୁ ଘାସ ଚାଷ ବ୍ୟବସାୟିକ ଦୃଷ୍ଟି କୋଣରୁ ଅତ୍ୟନ୍ତ ଲାଭଜନକ ହୋଇଗଲାଣି । ତେଲ ବାହାର ନକରି ମଧ୍ୟ ପତ୍ର ବିକ୍ରି କରିପାରିବାର ସମ୍ଭାବନା ଥିବାରୁ ଏହି ଚାଷ ଅଧିକ ସମ୍ଭାବନା ସମ୍ପନ୍ନ ହୋଇଛି ।

ଏମିତି ତ ଲେମ୍ବୁ ଘାସର ବିଭିନ୍ନ ଜାତିର ପ୍ରଚଳନ ଅଛି । ପରକୁ ତା ମଧ୍ୟରେ ମୁଖ୍ୟ ହେଉଛି ସିଲୋପୋଗାଲ୍ ଫ୍ଲୋରୁସୋସ୍ ତଥା ସିଲୋପୋଗାଲ୍ ସିଟ୍ରେଟସ୍ । ଲେମ୍ବୁ ଘାସର ଅନ୍ୟ ପ୍ରକାରଗୁଡ଼ିକ ହେଲେ ସିଲୋପୋଗାଲ୍ ଖାସି ଏନ୍ସ ଓ ସିଲୋପୋଗାଲ୍ ପେଣ୍ଡୁଲୁସ୍ ।

ବର୍ତ୍ତମାନ ଭାରତ, ଚୀନ ତଥା ଗୁଏଟାମାଲା ଲେମନ୍ ଗ୍ରାସ୍ ତେଲର ପ୍ରମୁଖ ଉତ୍ପାଦକ ଦେଶ

ଲେମନ୍ ଗ୍ରାସ୍ ବା ଲେମ୍ବୁ ଘାସ; ଯାହାର ବୈଜ୍ଞାନିକ ନାମ ସିଲୋପୋଗାଲ୍ ଫ୍ଲୋରୁସୋସ୍ ଅଟେ । ଏହା ପ୍ରାୟ ଅଧିକାଂଶ ଭାରତୀୟ ଜିଲ୍ଲାରେ ପାଖରେ ଲଗାଇଥାନ୍ତି । ଏହାର ପତ୍ରକୁ ଲୋକମାନେ ବା' ତିଆରି କଲେବେଳେ ପକାଇଥାନ୍ତି । ଏହାକୁ ତାଲନା ଗ୍ରାସ୍, ଲେମ୍ବୁ ଘାସ, ମାଲାବାର ଘାସ ଅଥବା କୋଡାନ ଘାସର ନାମରେ ମଧ୍ୟ ଲୋକମାନେ ଜାଣନ୍ତି । ଏହାର ପତ୍ରରୁ ଏକ ମଧୁର ତାଞ୍ଜୁ ଗନ୍ଧ ହୁଏ, ଯାହାକୁ ବାରେ ପକାଇ ସିଝାଇକରି ପିଇଲେ ଆରାମ ଲାଗିବ। ସହିତ ସର୍ବ ଆଦିରୁ ଉପଶମ ମିଳିଥାଏ ।

ଘରୋଇ ବ୍ୟବହାର ପାଇଁ ଲଗାଇବା ସହିତ ଲେମନ୍ ଗ୍ରାସ୍ ଆମ ଦେଶର କେତେକ ଲାଳାକାରେ ବ୍ୟବସାୟିକ ଭିତ୍ତିରେ ମଧ୍ୟ ଚାଷ କରାଯାଉଛି । ବର୍ତ୍ତମାନ ଏହାର ଚାଷ ବିଧିବଦ୍ଧ ଭାବରେ କେରଳ, ତାମିଲନାଡୁ, କର୍ଣ୍ଣାଟକ, ଆସାମ, ପଶ୍ଚିମବଙ୍ଗ, ଉତ୍ତରପ୍ରଦେଶ ଏବଂ ମହାରାଷ୍ଟ୍ର ରାଜ୍ୟରେ ହେଉଅଛି । ମଧ୍ୟପ୍ରଦେଶର କୃଷକମାନଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ମଧ୍ୟ ଏହି ଚାଷ ଅତ୍ୟଧିକ ପସନ୍ଦଯୋଗ୍ୟ ହୋଇଛି ତଥା ମଧ୍ୟପ୍ରଦେଶର ବିଭିନ୍ନ ଭାଗରେ ବର୍ତ୍ତମାନ ପ୍ରାୟ ୫୦ ଜଣ କୃଷକଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଏହି ଚାଷ କରାଯାଉଛି ।

ଲେମ୍ବୁ ଘାସର ଚାଷ ବ୍ୟବସାୟିକ ସ୍ତରରେ ତେଲ ପାଇବା ପାଇଁ କରାଯାଉଛି । ଯେଉଁ ତେଲ ଏହି ଗଛର ପତ୍ରରୁ ମିଳୁଛି ସେହି ତେଲର ମୁଖ୍ୟ ଉପଯୋଗ ସିଟ୍ରେଟ ଅଟେ । ଲେମ୍ବୁ ଘାସର ତେଲରେ ୮୦% ରୁ ୯୦% ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ସିଟ୍ରେଟ୍ ମିଳେ । ଏହି ସିଟ୍ରେଟ୍ ଉପସ୍ଥିତି ଯୋଗୁଁ ଏହି ଘାସ ତେଲରୁ ଲେମ୍ବୁର ବାସ୍ନା ଭଳି ଏକ ସୁନ୍ଦର ଆସିଥାଏ । ଏମିତି ଲେମ୍ବୁ ଭଳି ବାସ୍ନା ହେଉଥିବା କାରଣରୁ ଏହି ଘାସକୁ ଲେମ୍ବୁ ଘାସ ନାମରେ ନାମିତ କରାଯାଇଛି । ତେଲ ପାଇବା ପାଇଁ ଏହି ଘାସ ଚାଷ କରାଯିବା ସଙ୍ଗେ ସଙ୍ଗେ ଏବେ ଏହାର ପତ୍ର ମଧ୍ୟ 'ହର୍ବାଲ୍ ଟି' ତିଆରିରେ ବ୍ୟବହୃତ ହେଉଛି । ୨୦୦୦ ମସିହାରେ ଭୋପାଳର କୃଷକମାନଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଉତ୍ପାଦିତ ହୋଇଥିବା ଲେମ୍ବୁ ଘାସର ପ୍ରାୟ ୬୯୯୯ ପତ୍ର ହର୍ବାଲ୍ ଟି ପ୍ରସ୍ତୁତି ପାଇଁ ଫ୍ଲୋ ପଠାଯାଇଥିଲା । ଏମିତି ପ୍ରକାରରେ ଲେମ୍ବୁ ଘାସର ଚାଷ କଲେ ପତ୍ରରୁ ବାହାରିଥିବା ତେଲ ସହିତ ପତ୍ର ବିକ୍ରି କଲେ ମଧ୍ୟ ଲାଭ ମିଳିଥାଏ । ଆହୁରି

ଅର୍ଦ୍ଧ ଶତାବ୍ଦୀ

ଅର୍ଦ୍ଧ ଶତାବ୍ଦୀ । ଏହା ସହିତ ଚୀନ, ଭୂଜିଲ, କଣ୍ଠୋନେସିଆ, ଆଇଲଣ୍ଡ ତଥା ଶ୍ରୀଲଙ୍କାରେ ମଧ୍ୟ ଲେମନ୍ ଗ୍ରାସ୍ ତେଲର ଉତ୍ପାଦନ କରାଯାଉଛି । ଭାରତରେ ବର୍ତ୍ତମାନ ପାଖାପାଖି ୧୫,୦୦୦ ଏକର ଚାଷ କରାଯାଉଛି, ଯେଉଁଥିରୁ ପ୍ରାୟ ୬୦୦ ଚନ୍ ତେଲ ପ୍ରତିବର୍ଷ ଉତ୍ପାଦନ ହେଉଛି । ମାତ୍ର ସଂପୂର୍ଣ୍ଣ ବିଶ୍ୱରେ ଏହି ତେଲର ଉତ୍ପାଦନ ପ୍ରତିବର୍ଷ ମାତ୍ର ୧,୩୦୦ ଚନ୍ ଅଟେ । ଆନୁମାନିକ ହିସାବରେ ଭାରତରୁ ପ୍ରତିବର୍ଷ ୭୦୦ ଚନ୍ ତେଲ ଓ ପତ୍ର ବାହାରକୁ ରପାଣା ହେଉଛି ।

ଚାଷ ପ୍ରଣାଳୀ

ଭୂମି ଏବଂ ଜଳବାୟୁ: ଲେମନ୍ ଗ୍ରାସ୍ ଚାଷ ପାଇଁ ଉଷ୍ଣ ତଥା ସମଶୀତଋତୁ ଜଳବାୟୁ ଆବଶ୍ୟକ ଅଟେ । ଏମିତି ଚାଷଜମି ଯେଉଁଠି ଜଳବାୟୁ ଉଚ୍ଚ ତଥା ଆର୍ଦ୍ର, ଯେଉଁଠି ପର୍ଯ୍ୟାୟ ପରିମାଣର ସୂର୍ଯ୍ୟ କିରଣ ପଡୁଥିବ ତଥା ଯେଉଁଠି ବର୍ଷକୁ ହାରାହାରି ବର୍ଷା ପରିମାଣ ୨୦୦ରୁ ୨୫୦ ସେ.ମି. ହେଉଥିବ ଅଥବା ଜଳସେଚନର ସୁବିଧା ଥିବ, ଏହି ଚାଷ ପାଇଁ ଉପଯୁକ୍ତ ଅଟେ । ଯଦ୍ୟଦି ଏହା ଲାଟ୍ଟେରାଲ୍, ମୃତ୍ତିକା, ଜମ୍ ବର୍ଷ ହେଉଥିବା, ଜମ୍ ଉର୍ବର ତଥା ଶସ୍ତା କ୍ଷେତ୍ରରେ ମଧ୍ୟ ଚାଷ କରାଯାଇପାରେ କିନ୍ତୁ ପରିସ୍ଥିତି ଯଦି ଅପେକ୍ଷାକୃତ ଅଧିକ ଅନୁକୂଳ ଅଟେ, ଭୂମି ଉର୍ବର ତଥା ପାଣିର ବ୍ୟବସ୍ଥା ପର୍ଯ୍ୟାପ୍ତ ଅଟେ, ତେବେ ଶୁଷ୍କ ଭୂମି ଅପେକ୍ଷା ଏଠାରେ ଉତ୍ପାଦନର ପରିମାଣ ନିଶ୍ଚିତ ଭାବରେ ଅଧିକ ହେବ । ଉଦାହରଣସ୍ୱରୂପ ଉର୍ବର ମାଟିରେ ବର୍ଷକୁ ଏହା ୫ ଥର ଜଟାଯାଇ ପାରୁଥିବା ବେଳେ, ଅପେକ୍ଷାକୃତ ଜମ୍ ଉର୍ବର ଚାଷ ଜମିରେ ବର୍ଷକୁ ୨/୩ ଥର ଜଟାଯାଇ ପାରିବ । ଲାଲ୍ ମୃତ୍ତିକା ଥିବା ଅଞ୍ଚଳରେ ଏହାକୁ ଚାଷ କଲେ ପର୍ଯ୍ୟାପ୍ତ ପରିମାଣର ଖତ ଆବଶ୍ୟକ ହେବ । ଅଳ୍ପତଃ ପକ୍ଷେ ଦେଖିବାକୁ ଗଲେ ଏହା ସବୁ ପ୍ରକାର ଜମିରେ ଚାଷ କରାଯାଇପାରେ । ମାତ୍ର ଉପଯୁକ୍ତ ଜମିରେ ଏହା ଭଲ ଭାବରେ ବଢ଼େ ଓ ତେଲ ଉତ୍ପାଦନ ଅଧିକ ହୁଏ ।

ଭୂମି ପ୍ରସ୍ତୁତି

ପ୍ରାୟ ଅରଟା ଏହି ଘାସ ଲଗାଇବେଳେ ଫସଲ ସଫଳତା ପୂର୍ବକ ୫ ବର୍ଷ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ପାଇ ହେବ । ସେଥିପାଇଁ ଫସଲ ଲଗାଇବା ପୂର୍ବରୁ ଜମିଟିକୁ ଭଲ ଭାବରେ ପ୍ରସ୍ତୁତ କରିବା ଆବଶ୍ୟକ । ସେଥିପାଇଁ

ଭଲ ଭାବରେ ମାଟି ଲେଉଟାଇ ଚାଷ ହେବା ଆବଶ୍ୟକ । ମାଟିରୁ କାଟପତଙ୍ଗ ବାଉରୁ ରକ୍ଷା ପାଇଁ ହଳ ସମୟରେ ୫% ବି.ଏ.ସି. ପାଉତର ହେକ୍ଟର ପିଛା ୨୫ କେ.ଜି କ୍ଷେତ୍ରରେ ମିଲାଇ ଦେବା ଦରକାର । ଏହା ପରେ ମଲ ତଳାଇ କ୍ଷେତ୍ରଟିକୁ ସମତଳ କରିବା ଦରକାର ।

ଖତସାରର ଆବଶ୍ୟକତା

ଭଲ ଉପାଦାନ ପାଇଁ କ୍ଷେତ୍ରରେ ପର୍ଯ୍ୟାପ୍ତ ପରିମାଣର ଖତ ଦେବା ଲାଭକାରୀ ଅଟେ । ଯଦି କ୍ଷେତ୍ରରେ ସକ୍ୱାଗୋବରଖତ ଅଥବା କଂପୋଷ୍ଟ ଖତ ଦିଆଯାଏ ତାହାହେଲେ ଏହା ସର୍ବାଧିକ ଲାଭଦାୟକ ହେବ । ଗୋବର ଖତ ପ୍ରଥମରେ କ୍ଷେତ୍ର ତିଆରି କରିବା ସମୟରେ କ୍ଷେତ୍ରରେ ମିଶାଇ ଦିଆଯାଏ । ଦ୍ୱିତୀୟରେ ଏଥିରୁ ଅଳ୍ପ ଅଳ୍ପ କରି ପ୍ରତ୍ୟେକ ଫସଲ ଜଟା ହେବାପରେ ଦିଆଯିବା ଦରକାର । ଏମିତି କରି ୧ ବର୍ଷରେ ୫ ଥର ଏହି ଖତ ଜମିରେ ଦିଆଯିବା ଦରକାର କ୍ଷେତ୍ର ପ୍ରସ୍ତୁତି ସମୟରେ ଏକର ପିଛା ୧୦ ଚନ୍ ହିସାବରେ ଓ ପ୍ରତ୍ୟେକ ଫସଲ ଜଟା ହେବାପରେ ୨୯୯୯ ହିସାବରେ ଗୋବର ଖତ ଦିଆହେବା ଦରକାର । ଯଦି ଗୋବର କଂପୋଷ୍ଟ ଖତ ଦେବାର ସୁବିଧା ନାହିଁ ତେବେ ପ୍ରତି ଏକର ପିଛା ୫ କିଣ୍ଟାଲ ନିସ୍ ପିଟୁଆ, ନିସ୍ ଖତର ଉପଯୋଗ ମଧ୍ୟ କରାଯାଇ ପାରିବ ଯାହା ଖତରକାମ କରିବା ସହିତ କ୍ଷେତ୍ରଟିକୁ କାଟପତଙ୍ଗ ମୁକ୍ତ ମଧ୍ୟ ରଖିବ ।

ଯେଉଁଠାରେ ରାସାୟନିକ ସାର ପ୍ରୟୋଗର ଆବଶ୍ୟକତା ଅଛି ସେଠାରେ ଏକର ପିଛା ୬୦ କି.ଗ୍ରା. ନାଇଟ୍ରୋଜେନ୍, ୧୬ କି.ଗ୍ରା. ଫସ୍ଫୋରସ୍, ତଥା ୧୬ କି.ଗ୍ରା. ପୋଟାସ୍ ପ୍ରତି ଏକର ପିଛା ଦେବା ଦରକାର । ସଂପୂର୍ଣ୍ଣ ଫସ୍ଫୋରସ୍, ପୋଟାସ୍ ତଥା ୧/୩ ଭାଗ ନାଇଟ୍ରୋଜେନ୍ ଅନ୍ୟ ମାତ୍ରାକୁ ପ୍ରତି ୨ ମାସ ଅନ୍ତରରେ ଅଥବା ଫସଲ ଜଟା ହେବାପରେ କ୍ଷେତ୍ରରେ ପକାଇବା ଦରକାର ।

ଲେମନ୍ ଗ୍ରାସ୍ ଚାଷ ମଞ୍ଜି ଦ୍ୱାରା ହୁଏ ତଥା ତାରା ଦ୍ୱାରା ମଧ୍ୟ ହୁଏ । ମଞ୍ଜି ଦ୍ୱାରା କରିବା ପାଇଁ ବାହିଲେ ପ୍ରଥମେ ମଞ୍ଜି ଦ୍ୱାରା ନର୍ଯ୍ୟର କରାଯାଏ ଓ ତା'ପରେ ନର୍ଯ୍ୟରେ ତିଆରି ହୋଇଥିବା ତାରାରେ କ୍ଷେତ୍ରରେ ରୁଆ ଯାଇଥାଏ ।

ଅଧିକାଂଶ ଲେମନ୍ ଗ୍ରାସ୍ ଚାଷ ଜହା/ପୁଲରୁ ହୋଇଥାଏ । ପୂର୍ଣ୍ଣ ବିକଶିତ ଗଛରୁ ଏହାର ବର୍ଦ୍ଧିତ

ପୁଲକୁ କାଟି ନେଇ ଅନ୍ୟ ଚାଷ ଜମିରେ ଲଗାଯାଇଥାଏ । ଏକ ଏକର ଜମି ପାଇଁ ପ୍ରାୟ ୨୨୦୦୦ରୁ ୨୫୦୦୦ ପୁଲ ଆବଶ୍ୟକ ହୋଇଥାଏ । ଯାହାର ପୁଲ୍ୟ ୫୦ ପକସାରୁ ୧୯୩ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ହୋଇଥାଏ ।

ଚାରା ଲଗାଇବାର ସମୟ

ପ୍ରାୟ ଦେଖାଯାଇଛି ଯେ ଯଦି ଜଳ ସେଚନର ପର୍ଯ୍ୟାପ୍ତ ସୁବିଧା ଉପଲବ୍ଧ ଅଛି ତେବେ ଲେମନ୍ ଗ୍ରାସ୍ ଚାରା ରୋପଣ ବର୍ଷର ଯେ କୌଣସି ସମୟରେ (ଅତ୍ୟଧିକ ଗରମ ସମୟ ବ୍ୟତୀତ) କରାଯାଇପାରେ । କିନ୍ତୁ ଚାଷର ଅମଳ ବୃଦ୍ଧିରୁ ଦେଖିବାକୁ ଗଲେ ଏହା ଲଗାଇବାର ସର୍ବାଧିକ ଉପଯୁକ୍ତ ସମୟ ହେଉଛି ଫେବୃୟାରୀ-ମାର୍ଚ୍ଚ ତଥା ଜୁଲାଇ-ଅଗଷ୍ଟ ମାସ । ପ୍ରାୟ ଦେଖାଯାଇଛି ଯେ ଅନ୍ୟମାସ ଅପେକ୍ଷା ଫେବୃୟାରୀ-ମାର୍ଚ୍ଚରେ ଲଗାଯାଉଥିବା ଫସଲ ପ୍ରଥମ ବର୍ଷରେ ୨୦% ଅଧିକ ଅମଳ ମିଳେ ।

ଚାରା ରୋପଣ ବିଧି

ଉପରୋକ୍ତ ବର୍ଷର ଅନୁଯାୟୀ ଲେମନ୍ ଗ୍ରାସ୍ ଲଗାଇବା ପାଇଁ ତାହାର ପୁରୁଣା ଗଛରୁ ନିଆଯାଉଥିବା ପୁଲଗୁଡ଼ିକ ଉପଯୋଗ କରାଯାଏ । ଛୋଟ କୋଦାଳରେ ୫ରୁ ୮ ସେ.ମି. ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଗାତକରି ଏଗୁଡ଼ିକ ରୋପଣ କରାଯିବା ଦରକାର । ପୁଲଗୁଡ଼ିକୁ ଦେଖା ଗଠାରେ ରୋପଣ କଲେ ସେଗୁଡ଼ିକ ସର୍ବିଯାଇପାରେ । ରୁଆ ଗଠାପରେ କ୍ଷେତ୍ରରେ ପାଣି ଛାଡ଼ି ଦିଆଯିବା ଦରକାର । ମାତ୍ର ଚାରା ପୁଲରେ ଯେମିତି ପାଣି ଜମି ନରହେ ସେଥିପ୍ରତି ଲକ୍ଷ୍ୟ ରଖିବା ଦରକାର । ଚାରା ଲଗାଇଲା ବେଳେ ଗଛ ମଧ୍ୟରେ ଦୂରତା ୬୦ X ୩ ଅଥବା ୬୦ X ୪୫ ସେ.ମି. ରହିବା ଦରକାର ।

ସେଚନର ଆବଶ୍ୟକତା

ଯଦ୍ୟଦି ପୁଲ ମାଟି ଧରିଗଲେ ଲେମନ୍ ଗ୍ରାସ୍ ଫସଲରେ ଆଉ ଅଧିକ ପାଣି ଆବଶ୍ୟକ ହୁଏ ନାହିଁ, ତଥାପି ଭୂମି ସବୁବେଳେ ଓବା ଦରକାର । ଗରମ ଦିନରେ ୧୦ ଦିନ ତଥା ଶୁଷ୍କ ଦିନରେ ୧୫ ଦିନରେ ଥରେ ପାଣି ଦିଆଯିବା ଦରକାର ।

ଫସଲ କଟା

ଚାରା ଲଗାଇବାର ୧୨୦ରୁ ୧୫୦ ଦିନ ପରେ ଫସଲ ପ୍ରଥମ କଟା ପାଇଁ ପ୍ରସ୍ତୁତ ହୋଇଯାଏ । ଏହି ସମୟରେ ଫସଲ ଭୂମିରୁ ୧୦ରୁ ୧୫ ସେ.ମି. ଉପରକୁ କଟାଯାଏ । ପ୍ରଥମ କଟାରେ ବହୁତ ଜମ୍ ପତ୍ର ବାହାରିଥାଏ । କଟା ହେବା ପରେ ଫସଲ ପୁଣି ବଢ଼ିବାକୁ ଲାଗେ ତଥା ୬୦ରୁ ୯୦ ଦିନରେ ପୁଣି କଟାପାଇଁ ପ୍ରସ୍ତୁତ ହୋଇଯାଏ । ଏହି ପ୍ରକାର ଥରେ ଲଗାଇ ବେଳେ ପ୍ରାୟ ୫ ବର୍ଷ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଲେମନ୍ ଗ୍ରାସ୍ ଜଟା ବାଳିଥାଏ । ଫସଲ ପାଇଁ ସମସ୍ତ ପରିସ୍ଥିତି ଅନୁକୂଳ ଥିଲେ ବର୍ଷକୁ ପ୍ରାୟ ୪/୫ ଥର କଟାଯାଇଥାଏ । ଯଦି ଜମି ଅନୁର୍ବର ହୋଇଥିବ ଓ ବାହିତା ମୁତାବକ ପାଣି ମିଳୁନଥିବ ତେବେ ବର୍ଷକୁ ଅଳ୍ପତଃ ପକ୍ଷେ ୩ ଥର କଟାଯାଇ ପାରିବ । ଏହିପରି ଭାବରେ ଲେମନ୍ ଗ୍ରାସ୍ ଥରେ ଲଗାଇବେଳେ ୫ ବର୍ଷ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଉତ୍ପାଦନ ହେବ ତଥା ବର୍ଷକୁ ୩ରୁ ୫ ଥର କଟାଯାଇ ପାରିବ ।

ପତ୍ରରୁ ତେଲ ବାହାର କରିବା

ଲେମନ୍ ଗ୍ରାସ୍ କାଟି ସାରିବା ପରେ ବାଷ୍ପୀକରଣ ପଦ୍ଧତି ଅନୁଯାୟୀ ଏଥିରୁ ତେଲ ବାହାର କରାଯାଏ । ପତ୍ର କଟିସାରିଲା ପରେ ୯୬ ପ୍ରାୟ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଛାଇରେ ଶୁଖାଯାଏ, ଯାହା ଫଳରେ ଏହାର ବାଷ୍ପୀକରଣ ପଦ୍ଧତି ତାଲୁକରେ । ଏହି ବାଷ୍ପୀକରଣ ପରେ ଜଟର ସାହାଯ୍ୟରେ ପତ୍ରକୁ ଛୋଟ ଛୋଟ କରି କଟାଯାଏ ଓ ତେଲ ବାହାର କରାଯାଇଥାଏ ।

ଫସଲରୁ ମିଳୁଥିବା ତେଲର ମାତ୍ରା

ଲେମନ୍ ଗ୍ରାସ୍ ଉତ୍ପାଦନ ପରିମାଣ କ୍ଷେତ୍ରର ଉର୍ବରତା, ଜଳବାୟୁ, ପରିତାଳନା ତଥା ଲେମନ୍ ଗ୍ରାସ୍ ପ୍ରକାର ଭେଦ ତଥା ଜାତିବା ସମୟ ଉପରେ ହିଁ ନିର୍ଭର କରିଥାଏ । ଓଡ଼ିଶାର ଅବିଭକ୍ତ କୋରାପୁଟ ଜିଲ୍ଲାରେ କିଛି ତାଖା ଏହି ଚାଷ କରୁଛନ୍ତି । ମଧ୍ୟ ପ୍ରଦେଶରେ ଅନୁଭୁତି ସମ୍ପନ୍ନ ତାଖାର ଜହବା ଅନୁଯାୟୀ ଲେମନ୍ ଗ୍ରାସ୍ ଫସଲରୁ ବର୍ଷକୁ ୩ ଥର ଉତ୍ପାଦନ ମିଳେ ଓ ଏକ ଏକରରୁ ୬୦ କି.ଗ୍ରା. ତେଲ ମିଳିଥାଏ ଏବଂ ୨ୟ ଓ ୩ୟ ବର୍ଷରେ ଫସଲ ଅଧିକା ହୁଏ ଓ ତେଲ ଉତ୍ପାଦନ ପରିମାଣ ଅଧିକ ହୋଇଥାଏ ।

୧ ଏକର ଲେମନ୍ ଗ୍ରାସ୍ ଚାଷର ଆୟ ବ୍ୟୟ ହିସାବ (ଆନୁମାନିକ)						
(କ) ଚାଷ ସଂପର୍କିତ ଖର୍ଚ୍ଚ						
୧. ଭୂମି ପ୍ରସ୍ତୁତି	୧,୦୦୦	-	-	-	-	-
୨. ମଞ୍ଜି ଉତ୍ପାଦନ	୧୦,୦୦୦	-	-	-	-	-
୩. ଖତ ତଥା କାଟପତଙ୍ଗ	୨,୫୦୦	୨,୫୦୦	୨,୫୦୦	୨,୫୦୦	୨,୫୦୦	୨,୫୦୦
୪. ପାଣି ଦେବା ଓ ଉତ୍ତମ ପାରିଶ୍ରମିକ	୧,୦୦୦	୫୦୦	୫୦୦	୫୦୦	୫୦୦	୫୦୦
୫. ପୁଣିଆ କରଣ ଖର୍ଚ୍ଚ (ପ୍ରତି କି.ଗ୍ରା. ତେଲ ପାଇଁ)	୫,୦୦୦	୭,୫୦୦	୭,୫୦୦	୭,୫୦୦	୭,୫୦୦	୭,୫୦୦
ମୋଟ ଖର୍ଚ୍ଚ	୧୯,୫୦୦	୧୦,୫୦୦	୧୦,୫୦୦	୧୦,୫୦୦	୧୦,୫୦୦	୧୦,୫୦୦
(ଖ) ଉତ୍ପାଦନ ଓ ବିକ୍ରି	୨୪,୦୦୦	୪୦,୦୦୦	୪୦,୦୦୦	୪୦,୦୦୦	୪୦,୦୦୦	୪୦,୦୦୦
୯. ୪୦%/କି.ଗ୍ରା. ବାମ୍ଫରେ (୬୦ କି.ଗ୍ରା.)	୧୦୦ କି.ଗ୍ରା.	୧୦୦ କି.ଗ୍ରା.	୧୦୦ କି.ଗ୍ରା.	୧୦୦ କି.ଗ୍ରା.	୧୦୦ କି.ଗ୍ରା.	୧୦୦ କି.ଗ୍ରା.
ମୋଟ ଲାଭ	୪,୫୦୦	୨୯,୫୦୦	୨୯,୫୦୦	୨୯,୫୦୦	୨୯,୫୦୦	୨୯,୫୦୦

ଲେମନ୍ ଗ୍ରାସ୍ ପ୍ରକାର ଭେଦ

ଲେମନ୍ ଗ୍ରାସ୍ ଭାରତ ବର୍ଷରେ ବିଭିନ୍ନ ସମ୍ପ୍ରଦାୟର ଦ୍ୱାରା ବିକଶିତ ହୋଇଛି । ସେମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ପ୍ରଗତି, ପ୍ରମାଣ, ସୁଗାନ୍ଧି, ଟି-୧୯, ଆର୍.ଆର୍.ଏଲ୍ - ୩୯, ସି.କେ.ପି-୨୫ ଓ ଟି.୪୦୮ ଏସ୍.ଡି-୬୮, କି.ଆର୍.ଏଲ୍-୧, କାଟେରା, କୁଷ୍ମା ଆଦି ମୁଖ୍ୟ ଅଟେ ।

ଲେମନ୍ ଗ୍ରାସ୍ ତେଲ ଉତ୍ପାଦନ

ପ୍ରଥମ ବର୍ଷ ତାଖା ଲେମନ୍ ଗ୍ରାସ୍ ଏକ ଏକର ଚାଷ ଜମିରୁ ୬୦ କି.ଗ୍ରା. ତେଲ ପାଇଥାଏ । ଯାହାର ହାରାହାରି ଦାମ୍ ୧୨୪,୦୦୦ ଅଟେ । ଦ୍ୱିତୀୟ ଓ ୩ୟ ବର୍ଷ ୧୨୦ କି.ଗ୍ରା. ହିସାବରେ ତେଲ ମିଳିଥାଏ । ପ୍ରଥମ ବର୍ଷ କେବଳ କ୍ଷେତ୍ର ପ୍ରସ୍ତୁତି, ସାର, ବିହନ, ଦେଖାରଖା, ଅମଳ ତଥା ଆନୁଷଙ୍ଗିକ ଖର୍ଚ୍ଚ ଅଧିକ ହେଲା ବେଳେ ଅନ୍ୟ ବର୍ଷଗୁଡ଼ିକ ବହୁତ ଜମ୍ ଖର୍ଚ୍ଚ ହୁଏ ଓ ୨ୟ ବର୍ଷରୁ ୧୦,୦୦୦ ଟଙ୍କା ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଖର୍ଚ୍ଚ ହୋଇଥାଏ । ପ୍ରଥମ ବର୍ଷ ଏକର ପିଛା ୪ରୁ ୫ ହଜାର ଟଙ୍କା ମିଳିବା ବେଳେ ୨ୟ ବର୍ଷରୁ ବର୍ଷକୁ ୨୫ରୁ ୩୦ ହଜାର ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ପ୍ରାୟ ୫ ବର୍ଷ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ମିଳିଥାଏ । ତତ୍ ସହିତ ଏହାର ଦେଲ ମଧ୍ୟ ବିଭିନ୍ନ ଆକାରରେ ବିକ୍ରି କରି ଚାଷୀ ଅଧିକ ଦୁର୍ଲଭସା ଲାଭ ପାଇଥାଏ ।

ଲେମନ୍ ଗ୍ରାସ୍ ବିହନ କିପରି ପାଇବା

ଏହି ବିହନ ପାଇବା ପାଇଁ ଲେମନ୍ ଗ୍ରାସ୍ ଚାଷୀଙ୍କ ସହିତ ସଂପର୍କ କରାଯାଇପାରେ । ଛତିଶଗଡ଼ ତଥା ମଧ୍ୟ ପ୍ରଦେଶର ବିଭିନ୍ନ ସ୍ଥାନରେ ଏହା ଉପଲବ୍ଧ । ନିଜେ ଚାରା ତିଆରି କଲେ ଜମ୍ ଖର୍ଚ୍ଚ ହୋଇଥାଏ । ପ୍ରଥମେ ଜମ୍ ଜମିରେ ପରୀକ୍ଷାପୂର୍ଣ୍ଣ ଭାବରେ ଚାଷ ଆରମ୍ଭ କରି ପରେ ସେଥିରୁ ଚାରା ସଂଗ୍ରହ କରାଯାଇ ଅଧିକା ଜମିରେ ଚାଷ କରାଯାଇପାରେ । ପ୍ରତ୍ୟେକ ପୁଲ ଗଛରୁ ୧୦/୧୫ଟି ଚାରା ସଂଗ୍ରହ କରାଯାଇ ଅଧିକା ପରିମାଣରେ ଚାଷ କରାଯାଇପାରେ । ଅଧା ଏକରରେ ଚାଷ ଆରମ୍ଭ କରିଥିବା ଚାଷୀ ୬ ମାସ ମଧ୍ୟରେ ୧୦ ଏକର ଜମିରେ ଲେମନ୍ ଗ୍ରାସ୍ ଚାଷ କରିପାରେ ।

ବ୍ୟବସାୟ ସଂପର୍କରେ:

ଲେମନ୍ ଗ୍ରାସ୍ ଘାସର ତେଲ ବିଭିନ୍ନ ତେଲର ବିକ୍ରେତା/ବ୍ୟବସାୟୀ ତଥା ଔଷଧ ପ୍ରସ୍ତୁତକାରୀ ଜମ୍ପାନୀମାନଙ୍କୁ ବିକ୍ରି କରାଯାଇପାରେ । ଚାଷ କରିବା ନିମନ୍ତେ ବିଭିନ୍ନ ବ୍ୟବସାୟିକ ବ୍ୟାଙ୍କ ସହ ନିୟମିତ ତରଫରୁ ଚାଷୀ ଏହି ଚାଷ ଆରମ୍ଭ କରିପାରେ । ଅଧିକ ବିବରଣୀ ପାଇଁ ଯୋଗାଯୋଗ ଠିକଣା:

ସଂଯୋଗ
ରୋଡ୍, ନଂ-୨
ସା/ପୋ- କଣ୍ଠାବାଣି
ଜି.ବଳାଙ୍ଗୀର-୭୬୭୦୩୯ (ଓଡ଼ିଶା)
ଦୂରଭାଷା - ୦୬୭୫୭ - ୨୨୧୪୪୨